

ONIA

živeti kot ženska

**Arne
Hodalič**

Fenomenalno je,
da lahko delaš,
kar te veseli

**SLOVENIJA
V DECEMBRU**

ČAS JE ZA ČAROBNA
DRUŽINSKA
DOŽIVETJA
V PRAVLJIČNIH
DEŽELAH

RANKO BABIČ
ŽELIM NASMEJATI LJUDI

ZLATARNA CELJE

Legendarni Zvitorepec, Lakotnik in Trdonja na kovancih za dva evra

Prihodnje leto bomo praznovali stoto obletnico rojstva Mikija Mustra. Velikemu umetniku bo posvečena vrsta prireditev. Junaki njegovih stripov, Zvitorepec, Trdonja in Lakotnik, bodo upodobljeni tudi na priložnostnih kovancih za dva evra.

Piše: **UROŠ SAJKO**

Foto: **MILENA RUPAR, TOMI LOMBAR**

Miki Muster je s pionirskim delom na področju slovenskega animiranega filma, stripa in slikanic zaznamoval otroštvo marsikoga med nami. Njegovi stripi o Zvitorepcu, Lakotniku in Trdonji so postali legendarni in so navduševali ter še vedno navdušujejo številne generacije bralcev. Za Tedensko tribuno je vsak teden narisal enostransko nadaljevanje stripa o treh junakih in v dvajsetih letih ustvaril kar 48 zgodb, od tega sta dve nedokončani. Za Slovenski poročevalec in pozneje za Delo je izrisal 20 slikanic. Najbolj znane med njimi so Medvedek Neewa, Gozdni prijatelji, Poslednji Mohikanec, Lupinica, Lučka na severu in Snežek.

Samotni jezdec

Miki Muster, rojen kot Nikolaj Muster, se je rodil 22. novembra 1925 v Murski Soboti. Prav zato bo leto 2025 za vse ljubitelje Mikija Mustra posebno, saj bo v znamenju stote obletnice rojstva legendarnega slovenskega animatorja, ilustratorja, striparja, kiparja in novinarja. Čez vse leto je načrtovanih kar nekaj dogodkov, ki jih nikakor ne smemo zamuditi.

Že v študentskih letih se je Miki Muster začel resneje ukvarjati s stripom, ki je bil takrat pri nas še neznan. Ni mu preostalo drugega, kot da eksperimentira na svojo pest. Prvi uspehi in dosežki so prišli po letih trdega dela. To so bili časi zgodnjega komunizma in za strip je veljala ostra

oblastna cenzura.

V petdesetih letih 20. stoletja so bili napadi nanj najmočnejši, češ da kvari mladino. Mustrov strip V Afriki je prenehal izhajati, nadomestila

ga je slikanica Tivolski prijatelji. Besedilo je pisal Josip Korban, ilustracije, tokrat brez oblakov, pa so bile še naprej Mustrove. Ko so se napadi malce polegli, so spet dovolili nadaljevanje Pustolovščin Zvitorepca in Trdonje v Afriki. Širša javnost ni nikoli izvedela, zakaj so prekinili objavljanje tega stripa in zakaj je uredništvo potem spremenilo odločitev. Verjetno sta bila razlog izjemna priljubljenost Zvitorepca in velik pritisk bralcev.

Legenda slovenskega stripa in oče slovenske animacije

Nekdaj napadani in osovraženi ilustrator v času, ko je najbolj aktivno ustvarjal, ni prejel

veliko nagrad, ker se ni udeleževal posebnih »uradnih« sestančkov združenj ilustratorjev in je bil ves čas samotni jezdec, ki je ustvarjal stran od drugih.

Zadnjih nekaj let, ko se je zasluženo upokojil, pa je med likovniki in kritiki doživljal pravo renesanso priznanja za svoj prispevek na področju devete umetnosti.

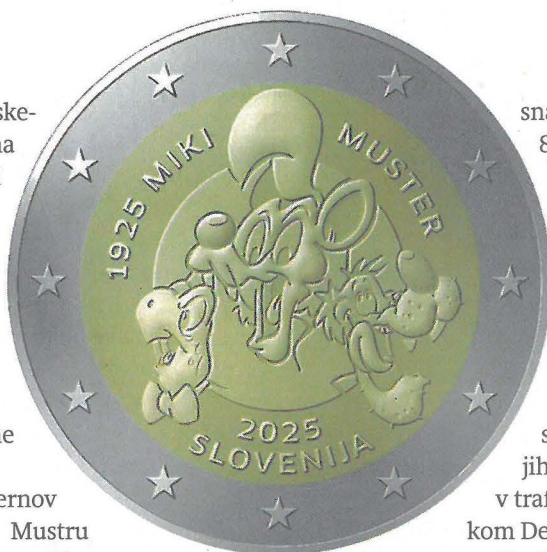
Leta 1998 se mu je Pošta Slovenije poklonila z izdajo serije znamk z motivom Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika. Čez dve leti je Akademija Viktor podelila Mikiju Mustru viktorja za življenjsko delo na področju medijev, Občina Ljubljana pa se mu je leta 2003 oddolžila s priznanjem mesta Ljubljana. Leta 2007 je prejel še nagrado trend za življenjsko delo za modno in vizualno ustvarjalnost. Predsednik države Borut Pahor mu je leta 2014 podelil srebrni red za zasluge za vrhunsko pionirsko delo

na področju slovenskega animiranega filma in stripa. Novinarski stanovski kolegi so se ga spomnili šele leta 2014, s častnim priznanjem Boruta Meška za njegov življenjski opus in likovno ustvarjanje na področju politične karikature.

Leta 2015 je Prešernov sklad podelil Mikiju Mustru Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Po prevzemu nagrade je bil kratek, saj je, kot je dejal, povedal že vse: »Ko sem bil otrok, sem sanjal o tem, da bom zabaval generacije otrok, in mislim, da mi je uspelo. Imam pa željo. Če imate tudi vi neizpolnjene otroške sanje, vam želim, da bi se vam izpolnile, tako kot so se meni.«

Danes velja Miki Muster za enega najuspešnejših ustvarjalcev na področju stripa in risanega filma v evropskem merilu. Sam se je priučil obrti animacije, sam je izumljal postopke in tehniko, sam risal, zlagal, snemal in sinhroniziral, kar je pomenilo neskončno dolge ure dela. Svojim likom ni ustvaril le zunanje podobe, temveč jim je vtil tudi značaj, dušo in življenje. Z njegovimi risanimi filmi in stripi Slovenci nismo

Mustrovi neustrašni junaki na spominskem kovancu za dva evra.

dobili le novega poklica in osvojili novega področja filmske umetnosti, pač pa nam je dal tudi junake, ki so se trajno vpisali v slovensko literarno zgodovino in v srca celih generacij bralcev in gledalcev. Miki Muster je legenda slovenskega stripa in oče slovenske animacije.

Priložnostna poštna znamka in kovanec za dva evra

Vse kaže, da postaja že tradicionalno, da v Sloveniji znamujemo okrogle obletnice rojstva Mikija Mustra. Prvi tak dogodek se je zgodil pred skoraj 20 leti, ko je časopi-

sna hiša Delo ob njegovi 80. obletnici natisnila njegove stripe in slikanice prvič v formatu A4 v tako imenovani Jubilejni izdaji ter priredila razstavo njegovih originalov na Pošti Slovenije. Zbirko je sestavljalo 20 knjig in jih je bilo mogoče kupiti v trafikih le skupaj z dnevnikom Delo.

Ob 90. obletnici rojstva je Strip.art.nica Buch v Muzeju sodobne umetnosti Metelkova pripravila pregledno razstavo pionirja slovenskega stripa in animiranega filma Mikija Mustra. Obletnica je približno sovpadla tudi z zaključkom izdajanja prve popolne in kronološko urejene zbirke njegovih stripov v 11 knjigah formata A5 v trdi vezavi.

Resnično pohvalno, tudi ob 100. obletnici rojstva Mikija Mustra se bo veliko dogajalo, čeprav tokrat prvič brez slavljenja. Že takoj na začetku leta, 31. januarja 2025, nas bo Pošta Slovenije razveselila z izdajo priložnostne poštne znamke. Sama likovna rešitev znamke in avtor sta še skrivnost. Znano je le, da tokrat na znamkah ne bo nobenega od neustrašne trojice Zvitorepec, Trdonja in Lakotnik, saj so že bili upodobljeni na poštних znamkah leta 1999.

Tudi v Banki Slovenije nas bodo v skladu z odločitvijo vlade razveselili z izdajo priložnostnega spominskega kovanca, katerega namen je počastiti 100. obletnico rojstva Mikija Mustra. Likovno rešitev spominskega kovanca za dva evra za leto 2025 so poiskali z razpisom. Komisija je med

33 prispelimi predlogi izbrala rešitev Roberta Žvoklja, saj je po njihovem mnenju zgradil novo razmerje med liki in ga uspešno vkomponiral v obliko kovanca, liki pa povezano nagovarjajo gledalca in zaradi mehkega reliefa skorajda zaživijo. Čeprav je izbrana idejna rešitev lepa, me čudi, da se je komisija odločila zanjo, saj so na njej zgolj trije neustrašni junaki, po katerih je Miki Muster sicer med Slovenci najbolj znan, ne pa on sam. Ne nazadnje bo kovanec izdan ob 100. obletnici avtorja in ne obletnici njegovih junakov.

Zbirka stripov vsa v barvah

Obletnica bo tudi tokrat približno sovpadla z zaključkom izdajanja zbirke stripov Zvitorepec v barvah. Kot že naslov pove, govorimo o Mustrovih stripih, ki so prvič zasijali v barvah. Zdaj čakamo, da izide ta še zadnji dve knjigi. Zbirka bo tako obsegala 17 knjig formata A4 v trdi vezavi. Miki Muster si je zelo želel in prizadeval, da bi bili tudi njegovi stripi kdaj v celoti izdani v barvah, čeprav jih zaradi pomanjkanja časa sam ni nikoli pobarval. Veliko zaslug, da bodo zdaj pobarvani, od prve do zadnje strani, imajo Igor Ribič, Neža Trobec in Uroš Horvat. Miki Muster jih sicer ni dočakal, saj se je projekt barvanja začel po njegovi smrti.

Poleg vsega omenjenega še teče pogovori z ministrom za kulturo, da bi leto 2025 razglasili za leto Mikija Mustra. Kaj bi to pomenilo in kakšen program načrtujejo, še ni znano. Najbolje, da malo počakamo in se pustimo presenetiti.

Serijske znamke z motivom Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika iz leta 1998.